

BAŞKASINA AİT KİMLİK VEYA KİMLİK BİLGİLERİNİN KULLANILMASI SUÇU

The Crime Of Using Another Person's Identity Or Identity Information

Mustafa İberyâ ARIKAN¹

ÖZ

Bu çalışmanın konusunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "Başkasına Ait Kimlik Veya Kimlik Bilgilerinin Kullanılması" suçu oluşturmaktadır. Kanunda, işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanan kimse, iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılacağı belirtilmiştir. Mülga 765 sayılı yasa da ayrıca ele alınmayan bu suç yeni yasa ile birlikte 'Adliyeye Karşı Suçlar' bölümünde madde 268'de ayrı bir suç olarak düzenlenmiştir. Bu itibarla öncelikle güncel Yüksek Mahkeme kararları ışığında irdelenerek eski yasa ve TCK. Madde 268'in atıf yaptığı iftira suçu ile kıyaslaması aşağıdaki bölümler altında yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması suçu, adliyeye karşı suçlar, kimlik, iftira suçu, resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçu.

ABSTRACT

The subject of this paper is "the crime of using another person's identity or identity information" under the Turkish Criminal Code no :5237. In the

¹ Manisa Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapmaktadır. İletişim no: 0 506 357 98 64 Mail: iberiya_101265@yahoo.com

law, it is indicated that a person who uses another person's identity or identity information will be punished according to the provisions of crime of libel to prevent from investigating about oneself who committed a crime. This crime that is not taken under Turkish previous law code no:765, is regulated as a seperated crime within the current law of code 268 of crimes against judiciary. Accordingly under the below parts it's compared with the crime of libel that makes reference under The Turkish Criminal Code 268 and the previous law and examining in light of actual supreme court decisions.

Keywords: The crime of using another person's identity or identity information, the crimes of judiciary, identity, the crime of libel, the crime of perjury in the arranging of the formal documents.

I. GİRİŞ

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "*Millete ve Devlete Karşı Suçlar*"ı içeren dördüncü kısmının "*Adliye Karşı Suçlar*" başlıklı ikinci bölümünde, genel olarak ülkedeki yargı mekanizmasının doğru işleyebilmesi ve yargı organlarının adil biçimde karar verebilmesi amacıyla getirilmiş bir takım hükümler yer almaktadır. Bu bölümde bulunan 268. Maddede, "*Başkasına Ait Kimlik Veya Kimlik Bilgilerinin Kullanılması Suçu*" başlığı altında, "*İşlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanan*" kimsenin, *iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılacağı düzenlenmektedir*². İşte bu çalışmanın konusunu, önceki kanun döneminde ayrı bir başlık altında düzenlenmemiş olan başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması suçu oluşturmaktadır.

II. SUÇUN HUKUKİ KONUSU

Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılmasının iftira suçunun özel bir işleniş biçimi olarak düzenlenmesi ile korunmak istenen hukuksal değer, özü itibariyle adliyenin ve kişi haklarının korunmasıdır. Devlete ait adli varlıklar; bağımsız Mahkemeler ve Cumhuriyet

² Bkz: TCK. Madde 268., Nakleden. YURTCAN, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Adliye Karşı Suçlar, İstanbul 2010, s: 19., 5377 Sayılı Değişiklikten Önceki hali ile 5237 Sayılı TCK. Madde 268/1: "*İşlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, bu kişiye ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanan kimse, iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılır.*"

Başsavcılıkları adliyeye karşı suçlar açısından öngörölmüş ceza müeyyideleri ile korunmaktadır. Özü itibariyle yargısal faaliyet, somut bir ilişki çerçevesinde hukukun uygulanmasına yönelik bir devlet faaliyetidir. Bu yargısal işlev 'hüküm' şeklinde ortaya çıkan tipik adli işlem vasıtasıyla hukuk düzenini koruma ve hayata geçirme iktidarındır³. İşte bu iktidar pratikte adaletin idaresi şeklinde ortaya çıkar ve bu kavramın içine bu organların doğru çalışması ve bireylerin bu fonksiyona tabi olmaları konusundaki menfaatleri de dâhildir⁴.

Bu hükmün amacı, adli organların aldatılarak yanlış yola sevk edilmesi tehlikesini olduğu kadar suç ile her hangi bir ilgisi olmayan masum bir kimsenin şeref ve özgürlüğünün zarar görmesi tehlikesini de önlemektir⁵. Ancak her ne kadar adliyenin düzgün çalışması amacıyla getirilmiş bu düzenleme dolaylı bir biçimde kişilerin hak ve özgürlükleriyle ilişkilendirilebilirse de, fiilin yasada düzenlendiği yer ve kanunun sistematığı göz önüne alındığında hukuki konuyu bireyin adil yargılanma hakkı olarak değil devletin anlatılan şekilde ortaya çıkan adli faaliyetinin doğru çalışmasındaki menfaati olarak kabul etmek gerekir⁶.

III. MADDİ UNSUR

Bu suç mevcut düzenleniş şekli, kanundaki yeri ve kanunun gerekçesi itibariyle iftira suçunun özel bir işleniş şekli olarak (Mülga TCK.dan farklı olarak) ele alınmıştır. Doktrinde de genellikle bağımsız bir suç olarak değil, iftira suçunun bir türü olarak incelenmektedir. Bir görüşe göre, bu suç maddi iftira başlığı altında ve TCK'nın 267/2. Maddesinde düzenlenen iftiranın bir türü olarak ele alınmalıdır⁷. Yenidünya ise, bizim de ele aldığımız gibi bu suç iftira suçunun işlenebileceği diğer seçimlik bir hareket biçimi olarak incelemektedir⁸. Bir diğer görüş ise, bu suçun şekli ve maddi iftiranın yanında

³ Toroslu, Haluk, *Suç Uydurma Suçu*, Ankara Barosu Dergisi, Ankara 2013, S: 1, s: 322.

⁴ Guadagno, Gennaro: *La Simulazione di Reato*, Napoli 1953, s: 4., Nakleden. Toroslu, Haluk, a.g.e., s: 322.

⁵ Toroslu, Nevzat, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, Ankara 2012, s: 310.

⁶ Toroslu, Haluk, a.g.e., s: 324.

⁷ Ünver, Yener, *Adliyeye Karşı Suçlar*, Seçkin Yayıncılık, 3.Baskı, Ankara 2012, s: 126., Artuk, Mehmet, Emin- Gökçen, Ahmet- Yenidünya, Ahmet, Caner, 5237 Sayılı Kanuna Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Bası, Ankara 2007, s: 822-823.

⁸ Yenidünya, Ahmet, Caner, *Yeni Türk Ceza Kanunu'nda İftira Suçu*, Legal Hukuk Dergisi, Cilt: III, İstanbul 2005, S: 32, s: 2841-2842.

üçüncü bir iftira türü olarak incelemektedir⁹. Bu görüş sahipleri neden olarak ise bu suçun iftira suçuna ilişkin hükümler çerçevesinde yaptırımı bağlandığını ileri sürmektedirler. Soyaslan ise, yasa koyucunun esas itibarıyla iftira suçunun özel bir şeklini düzenlemek istediğini ancak bu suçun unsurlarıyla iftira suçunun unsurlarının uyuşmadığını, aralarında bir benzerlik bulunsa da bu benzerliğin aynı hükümlerin uygulanmasını gerektirecek düzeyde olmadığını, bir suçun özel şeklinden söz edilmesi için en azından bazı ortak unsurların bulunması gerektiğini, bu iki düzenleme arasında tarif edilen şekilde bir benzerlik bulunmadığını, burada iftira suçunda olduğu gibi bir başkasına haksız olarak bile bile suç isnat edilmediğini böyle bir durumda olsa olsa belgede sahtecilik veya resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçunun oluşacağını belirttikten sonra böyle bir düzenlemenin kanunun genel ruhuna uygun olduğunu ifade etmektedir¹⁰. Ünver de benzer bir şekilde, her iki maddedeki tipe uygun eylemlerin tamamen farklı nitelikte olduğunu, TCK'nın 268. Maddesinde ne bir kimseye haksız nitelikte olduğunu bildiği bir eylemle suç isnadı yapıldığını ne de basit şekli TCK'nın 267. Maddesinde düzenlendiği varsayılabilir bir suçun nitelikli halinin düzenlendiğini esasen bu suçun TCK'nın 267. Maddesinde düzenlenen suçtan ziyade, evrakta sahtecilik suçlarıyla daha çok benzer yönleri olduğunu belirtmektedir¹¹.

765 sayılı TCK.nda bu şekilde bir düzenlemeye yer verilmemişti. Ancak “Belgede Sahtecilik” bölümünde yer alan ve adli işler nedeniyle düzenlenen resmi belgeler dolayısıyla “memura yalan beyanda bulunma suçu” düzenlenmişti¹²; 765 sayılı TCK. Madde 343: “*Her kim resmi bir varaka tanzimi esnasında kendisinin veya başkasının hüviyet ve sıfatı yahut mezkur varaka ile sıhhati ispat olunacak sair ahval hakkında memurine karşı yalan beyanatta bulunursa bundan dolayı umumi veya hususi bir zarar husule geldiği takdirde üç aydan bir seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.*

Eğer mezkûr varaka tevellüdat, münekehat ve vefiyata yahut adli işlere müteallik bulunursa fail altı aydan iki seneye kadar hapis olunur.” hükmünü düzenlemekteydi¹³.

⁹ Ünver, Yener, a.g.e., sh: 126., Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, 5237 Sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Asliye Ceza Davaları, Ankara 2007, s: 929-932.

¹⁰ Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Ankara 2006, s: 554., Ünver, Yener, a.g.e., s: 127.

¹¹ Ünver, Yener, a.g.e., s: 127.

¹² Gerçeker, Hasan, Yorumlu & Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara, Cilt: II, s: 2841.

¹³ Bkz: 765 sayılı TCK.. Madde 343.

Görüldüğü üzere mülga TCK. zamanında bu suçun kapsamına giren eylemlerin büyük bir bölümü, memura resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunmak suçu kapsamında değerlendirilmekteydi. 5237 sayılı TCK. ise, bu eylemi ayrı olarak düzenlemiştir. Kanunun gerekçesinde “*Madde metninde iftira suçunun özel bir işleniş biçimi hakkında düzenleme yapılmıştır*” denmektedir. Buna göre, işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanan kimse, iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılacaktır¹⁴. İftiranın bu şekilde fail, hakkında işlemiş olduğu bir suç nedeniyle soruşturma ve kovuşturma yürütülürken kendi kimlik bilgileri yerine bu suçla bir ilgisi olmayan, masum bir kişiye ait kimlik bilgilerini veya bu kişiye ait kimliği veren kimsedir. Bir diğer anlatımla bu suçun faili, bir başka suçtan şüpheli veya sanık konumunda bulunan kişidir¹⁵. İftira suçunun yukarıda bahsedilen iki tür işleniş şeklinden (şekli ve maddi iftira) farklı olarak burada fail gerçekten kendisi tarafından işlenen bir suç ve bu suçun yaptırımından kurtulmak amacıyla masum bir kişiye, bu kişinin kimliğini ya da kimlik bilgilerini kullanarak; işlemediği bir suçun faili olarak göstererek iftira atmaktadır. Dolayısıyla bu suçta esasen bir kimsenin gerçekten işlemiş olduğu bir suç sebebiyle başlatılacak olan kamusal takibattan kurtulmasını önlemek hedeflenirken iftira suçunun diğer iki işleniş şeklinde ise gerçeğe aykırı suç bildirimini cezalandırılmaktadır¹⁶. Buna göre iftira suçu açısından (TCK. Madde 267/1-2) isnat olunan eylemin bizahtı suç olması ve gerçekten işlenmiş olması zorunlu olmadığı halde bu suçta gerçekten bizzat fail tarafından işlenmiş bir suçun varlığı zorunludur. Yani bu durum bir “*önkoşul*”dur. İşlenen suçun kasten ya da taksirle işlenmiş olmasının suçun oluşumu açısından bir önemi bulunmamaktadır. Suç niteliğinde olması yeterlidir¹⁷. Bu anlamda fail tarafından sadece idari yaptırıma konu olabilecek bir eylemin işlenmiş olması ve failin bu idari yaptırımdan kurtulmak amacıyla bir başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanmış olması halinde bu madde hükmü uygulanmaz. Yargıtay da bu görüştedir¹⁸. Yine fail tarafından bir başkasına iftirada bulunma niteliği

¹⁴ Hatipoğlu, Muzaffer- PARLAR, Ali, a.g.e., s: 969.

¹⁵ Yenedünya, Ahmet, Caner, a.g.e., s: 2841.

¹⁶ Ünver, Yener, a.g.e., s: 125.

¹⁷ Gerçeker, Hasan, a.g.e., s: 2841.

¹⁸ 9. CD. 09.07.2014., E. 2014/1292., K. 2014/8490., “*İftira suçunun özel bir halini düzenleyen TCK'nın 268. maddesinde öngörülen başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması suçunun oluşabilmesi için kişinin işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya*

taşımayan, resmi bir belgenin düzenlenmesi sırasında (örneğin, nüfus cüzdanı, sınav giriş belgesi, sağlık karnesi, pasaport vb.) bir başka kişiye ait kimlik bilgilerini kullanması durumunda da bu suç oluşmaz¹⁹. Böyle bir durumda belgenin niteliğine ve olayın oluş şekline göre belgede sahtecilik ya da resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçları meydana gelebilir.

5271 Sayılı CMK.nun 147'nci maddesinin 1.fıkrasının a bendinde, “*şüpheli veya sanığın kimliği saptanır. Şüpheli veya sanık kimliğine ilişkin soruları doğru olarak cevaplandırmakla yükümlüdür.*” hükmüne yer verilmiştir. Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması “savunma hakkı” kapsamına girmez. Çünkü savunma hakkı, isnat olunan suç ve olaya ilişkin olarak tanınmış olup kimlik açısından böyle bir hak söz konusu değildir²⁰. Soruşturma ve kovuşturma makamları önünde kimliği konusunda doğruyu söylemeyen şüpheli veya sanık TCK.nun 206'ncı maddesi uyarınca cezalandırılır (765 sayılı TCK. Madde 343/1). Şüpheli veya sanık böyle bir durumda başkasına ait kimlik ya da kimlik bilgilerini de verirse

kimlik bilgilerini kullanması gerektiği, bunun dışında resmi belgenin düzenlenmesinin gerektiği durumlarda resmi belgeyi düzenlemek yetkisine sahip olan kamu görevlisine karşı başkasının kimlik veya kimlik bilgilerini kullanma eyleminin ise TCK'nun 206. maddesine uyan suçu oluşturacağı, somut olayda ise; uygulama yapan polis ekiplerince durdurulan ve hakkında muayene süresi dolmuş olan 31 SS 908 plakalı aracı kullanması nedeniyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu gereğince trafik idari para cezası karar tutanağının düzenlenmesi sırasında katılan Hasan Atas'ın kimlik bilgilerini kullanan ve bu kimlik adına düzenlenen tutanağı imzalayan sanığın eyleminin TCK'nun 206. maddesinde tanımlanan resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunma suçunu oluşturacağı hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...” Benzer bir karar: 9. CD., 03.03.2014., E. 2013/9943., K. 2014/2560., “İftira suçunun özel bir halini düzenleyen TCK'nun 268. maddesinde öngörülen, başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması suçunun oluşabilmesi için, failin işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanmasının gerektiği; somut olayda sanığın, katılan Mehmet Sarıtepe adına düzenlenmiş ancak üzerinde kendi fotoğrafı bulunan sahte nüfus cüzdanını kullanarak kiraladığı aracı zamanında teslim etmemesi üzerine kiraya verenin şikayeti ile katılan hakkında güveni kötüye kullanma suçundan dava açılması ve katılana ait kimliğin dolandırıcılık suçunun işlenmesinden sonra soruşturma ve kovuşturma işlemlerini yapan görevlilere ibraz edilerek kullanılmadığının anlaşılması karşısında; atılı suçun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden sanığın beraati yerine yazılı gerekçe ile mahkumiyetine karar verilmesi...”

¹⁹ Meran, Necati, İçtihatlı-Açıklamalı Basın Yoluyla ve Genel Olarak Hakaret-İftira Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs ve Soruşturmanın Gizliliğini İhlal Suçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, s: 220.

²⁰ Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt: IV, Ankara 2010, s: 4244.

bu defa uygulanacak hüküm TCK.nun 268 ve dolayısıyla 267'nci maddesidir²¹. Buradan hareketle, şüpheli veya sanığın işlediği veya işlemediği bir suçla ilgili olarak soruşturma ve kovuşturma makamları huzurunda kimliği konusunda yalan söyleyerek “hayali”²² bir kimsenin kimlik bilgilerini kullanması ya da işlemediği bir suçla ilgili olarak yürütülen soruşturma ve kovuşturmada şüpheli veya sanık sıfatıyla ifadesine başvurulduğu sırada başkasına ait kimlik bilgilerini ya da kimliği vermesi durumlarında TCK.nun 268'inci maddesi hükmü uygulanmaz²³, bu iki durumda uygulanacak hüküm TCK.nun 206'ncı maddesidir²⁴. Şöyle ki, böyle bir durumda fail tarafından bir suç işlenmiş olsa ve hatta kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek özel kastıyla hareket edilse dahi hayali bir kişinin kimlik bilgileri verilmesi ya da gerçek kimlik bilgilerinin değiştirilerek verilmesi nedeniyle doğrudan masum gerçek bir kişi hedef gösterilmediğinden²⁵; diğer ihtimalde ise esasen gerçekte bir suç işlenmemesi ve önkoşulun gerçekleşmemesi²⁶ nedeniyle bu suçun oluşmayacağını

²¹ Yenidünya, Ahmet, Caner, a.g.e., s: 2841.

²² Artuk, Mehmet, Emin- Gökçen, Ahmet- Yenidünya, Ahmet, Caner, a.g.e., s: 1021., 6. CD., 08.03.2007., E. 10878., K. 2626., “Sanığın işlediği suç nedeniyle hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, ismini kullandığı Hüseyin Çınar’ın gerçek kişi olması halinde, 5237 sayılı TCY.nun 268. Madde yoluyla 267/1. Maddesine uyan iftira, hayali kişi olması halinde ise aynı yasanın 206/1. Maddesinde düzenlenen yalan beyanda bulunmak suçu oluşacağı gözetilmeden, eylemin yalan beyan suçu kabul edilerek yazılı biçimde hüküm kurulması...”

²³ Yenidünya, Ahmet, Caner, a.g.e., s: 2841.

²⁴ 5237 Sayılı TCK. Madde 206: “Bir resmi belgeyi düzenlemek yetkisine sahip olan kamu görevlisine yalan beyanda bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır”

²⁵ Meran, Necati, a.g.e., s: 219., 6. CD. 11.06.2002., E. 6554., K. 8021., “Hırsızlık suçundan Sulh Ceza Hakimi önünde sorgusu sırasında kimliği hakkında gerçeğe aykırı bildirimde bulunan sanığın eylemine uyan TCK.nun 343/2 (5237 sayılı TCK.nun 206'ncı maddesi) maddesi yerine yazılı şekilde uygulama yapılması...” Benzer bir karar için bkz: 4. CD. 14.10.2002., E. 11470., K. 14802.

²⁶ Artuk, Mehmet, Emin- Gökçen, Ahmet- Yenidünya, Ahmet, Caner, a.g.e., s: 1020., 11. CD., 27.02.2008., E. 2006/3130., K. 2008/1104., “Karakol görevlileri tarafından şüphe üzerine yakalanan ve üzerinde kimlik bulunmayan sanığın, görevli polis memurlarına ismini Songül olarak beyan ederek 02.12.2004 günlü tutanağı bu isimle düzenletip imzaladığı, sanığın karakola getirildiğinde kimliği konusundaki çelişkili beyanlarından şüphelenen zabitanın sanığı ‘Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüğüne’ götürerek burada yapılan araştırma ve incelemede sanıktan alınan parmak izlerinin sanık Güldane’ye ait olduğunun tespit edilmesi sonucu sanığın gerçek kimliğinin belirlendiği, sanığın; daha önceki hırsızlık suçundan kaydı bulunduğundan aranabileceği düşüncesiyle kendi ismini söylemediğine ilişkin savunması ve 03.12.2004 tarihli Bilgi Toplama ve İşlemler Büro Amirliği’nin yazısından sanığın arama kaydının bulunmadığının anlaşılması karşısında; sanığın kimliği

söyleyebiliriz. İşte açıklanan bu nedenlerden dolayı Mahkemece hüküm verilmeden önce fail tarafından kullanılan kimlik bilgilerinin gerçek ve yaşayan bir kişiye ait olup olmadığı sıkı bir şekilde araştırılmalıdır²⁷. Kullanılan kimlik bilgilerinin ölü kişiye ait olması halinde de eylemin TCK.nun 206'ncı maddesine uyacağı kabul edilmelidir²⁸.

Yargıtay bir kararında şu sonuca ulaşmıştır: “Sanığa atılı ‘Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanma’ suçunun oluşabilmesi için, failin işlemiş olduğu bir suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla hareket etmesi gerektiği, somut olayda ise; dilencilik yaptığı ihbar olunan ve aynı zamanda başka suçlar nedeniyle hakkında yakalama kararı bulunan sanığın olay yerine gelen görevli polis memurları tarafından kimliğini ibraz etmesi istendiğinde kendisini İhsan Uğurkan olarak tanıtarak kamu görevlisine kimliği hakkında gerçeğe aykırı beyanda bulunması şeklinde gerçekleşen eyleminin TCK'nun 206. maddesinde tanımlanan ‘Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan’ suçunu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre tayin ve takdiri gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”²⁹ Bir başka kararda, TCK.nun 268'inci maddesinde düzenlenen

konusunda görevli polis memurlarına yalan beyanda bulunarak bir başka şahıs hakkında yakalama tutanağı düzenlemesini sağladığı, TCK'nun 268. Maddesinin yazılı suçun ‘işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek’ unsurunun gerçekleşmediği gözetilerek suç tarihinde yürürlükte olan 765 sayılı TCK'nun 343/2. Maddesi ile sonradan yürürlüğe giren 5237 sayılı TCK'nun 206. Maddesinin karşılaştırılması suretiyle lehe olan kanunun saptanması gerektiği gözetilmeden, 5237 sayılı TCK'nun 268, 269. Maddeleriyle yazılı şekilde hüküm kurulması...”

²⁷ Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffar, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, a.g.e., s: 4247., 6. CD. 01.11.2006., E. 14599., K. 10488., “...sanığın yakalandığında, Cengiz ve Yüksel oğlu, 1995 doğumlu, Fatih Karadan olarak bildirdiği kimlik bilgilerinin, gerçek bir kişiye ait olup olmadığı araştırılmadan, gerçek kişiye ait olduğunun belirlenmesi durumunda da eyleminin 5237 sayılı TCY'nin 268/1. Maddesi yollamasıyla aynı yasanın 267/1. Maddesindeki suçu oluşturacağı gözetilmeden, eksik incelemeyle yazılı şekilde hüküm kurulması...”

²⁸ Ünver, Yener, a.g.e., s: 134., “...ölümle kişilik sona erdiğine göre, ister ölmüş bir kimsenin isterse hiç var olmayan hayali bir kimsenin ‘kişi/kimse/başkası’ olarak değerlendirilemeyeceğini, bu nedenle TCK'nun 268. Maddesindeki suç tipindeki tipik davranış modeli kanunen belirlenirken failin kendisine ait olmayan kimlik veya kimlik bilgileri ‘başkasına’ ait sayılamayacaktır.” Gerçekler, Hasan, a.g.e., s: 2842.

²⁹ 9. CD. 02.07.2014., E. 2014/1849., K. 2014/8122., Benzer karar: 4. CD. 06.07.2009., E. 2009/16865., K. 2009/13334., “Sürücü belgesi bulunmayan sanığın, trafik kontrolü sırasında Engin isimli kişi adına düzenlenen sürücü belgesine kendi fotoğrafının yapılandırılması suretiyle elde edilen ve işgal kabiliyetini haiz olduğu saptanan sürücü belgesini sunması biçimindeki eylemi nedeniyle TCK'nun 204/1. maddesi uyarınca sahtecilik

bu suçun iftira suçunun özel bir şekli olduğu vurgulanmıştır³⁰. Yukarıda bahsetmiş olduğumuz Yargıtay kararı göz önüne alındığında, TCK.nun 268'inci maddesi kapsamında hüküm kurabilmek için henüz yargılaması yapılmamış bir failin varlığı gerekir. Buna göre yargılaması yapılarak hakkında mahkumiyet kararı tesis edilen failin bu ilamın sonuçlarından kurtulmak amacıyla (infaz aşamasında) kolluk birimlerine bir başka kişinin kimliğini ya da kimlik bilgilerini vermesi halinde TCK.nun 206. Maddesinde düzenlenen resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçu oluşur. Yine bir başka kararında ise Yargıtay farklı olarak şu sonuca ulaşmıştır: “*Bir başka suçtan aranmakta olan sanığın, polisler tarafından yakalandığında cezadan kurtulmak amacıyla kendi kimlik bilgileri yerine abisinin kimlik bilgilerini verme eyleminin TCY'nin 268. Maddesi aracılığıyla 267. Maddesine uyduğu gözetilmeden aynı yasanın 206. Maddesi ile hüküm kurulması...*”³¹ Bu kararda fail, işlemiş olduğu bir suç nedeniyle hakkında yürütülen soruşturma kapsamında yakalandığında, kamu davası açılmasını önlemek amacıyla bir başka kişiye ait kimlik ya da kimlik bilgilerini kullanmaktadır; fail henüz şüpheli konumundadır. Benzer şekilde soruşturma aşamasında savcılıkça ifadesi alındığında ya da tutuklamaya sevk edilen failin sorgu sırasında da başkasına ait kimlik bilgilerini ya da kimliği kullanması durumunda bu suç

suçunun yanı sıra, sahte sürücü belgesinde adı geçen kişi hakkında aracın farının bozuk olması nedeniyle trafik cezasına esas olmak üzere tutanak düzenlenmiş olmasına göre, her ne kadar gerçekte var olan bir kimseye ait bilgiler kullanılmış ise de, TCK'nun 268. maddesinde öngörüldüğü haliyle ortada kabahatin ötesinde soruşturma ve kovuşturma yapılmasının engellenmesi amaçlanan bir suç bulunmaması karşısında eylemin TCK'nun 206. maddesinde düzenlenen yalan bildirimde bulunma suçunu oluşturacağı gözetilmeden, uygulama yeri bulunmayan aynı Yasa'nın 268. maddesinin yollamasıyla 267/7. madde ve fıkrası uyarınca hükümlülüğüne karar verilmesi...”

³⁰ 9. CD. 09.07.2014., E. 2014/4976., K. 2014/8492., “*İftira suçunun özel bir halini düzenleyen TCK'nun 268. maddesinde tanımlanan, başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması suçunun oluşabilmesi için, failin işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanması gerektiği, resmi bir belgenin düzenlenmesi sırasında başkasının kimlik bilgilerini kullanma eyleminin ise TCK'nun 206/1. maddesinde düzenlenen suçu oluşturacağı; somut olayda; kesinleşmiş mahkumiyet hükmünün infazından kurtulmak amacıyla belge düzenleme yetkisine sahip kolluk kuvvetlerine kendisini mağdur Serdar Abay olarak tanıtan ve bu isimle düzenlenen tutanağı imzalayan sanığın eyleminin TCK'nun 206. maddesinde yazılı resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçunu oluşturacağı hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması, kanuna aykırı, sanığın temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmesi olduğundan, hükmün bu sebepten dolayı bozulmasına, 09.07.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”*

³¹ Meran, Necati, a.g.e., s: 220., 4. CD. 01.10.2007., E. 8152., K. 7461.

meydana gelecektir. Aksi takdirde hakkında açılmış mevcut kamu davasının yargılamasından veya kendi gerçek kimlik bilgileriyle arandığı bir suçun soruşturmasından kaçan failin yakalanması sırasında bir başkasına ait kimlik belgesini kullanması bu suça değil TCK.nun 206. Maddesinde düzenlenen suça vücut verir³². Kişi, kendi beyanıyla, sahte bir resmi belgenin düzenlenmesine neden olmak hakkına sahip değildir. Kişinin açıklamaları üzerine düzenlenen resmi belgenin bu beyanın doğruluğunu ispat edici bir güce sahip olması TCK.nun 206. Maddesindeki suçun oluşması için gereklidir; beyanın doğruluğu düzenlenen resmi belgeyle ispat edilecek ise bu madde uygulanacaktır³³. Aksi takdirde beyanı alan memur, beyanın doğruluğunu araştırıp, buna kanaat getirdikten sonra resmi belgeyi düzenlemek durumunda ise bir diğer deyişle resmi belge sadece kişinin beyanı üzerine değil de, memurca yapılacak araştırma sonucuna göre meydana getirilmekte ise, bu maddedeki suç oluşmaz. Nitekim kişiyi çok geniş bir surette “doğruyu söylemekle” yükümleyen İtalyan Ceza Kanununun 483’üncü maddesi de aynı esası kabul etmiş ve İtalyan Yargıtay’ının yerleşmiş içtihadı da bu yönde

³² 9. CD. 02.07.2014. E. 2014/244. K. 2014/8127., “Sanığa atılı “Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanma” suçunun oluşabilmesi için, failin işlediği suç nedeniyle gerçekte varolan başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanmak suretiyle kendisi hakkında yapılacak soruşturma ve kovuşturmayı engellemesi ve bu suretle de suçsuz olan bir kişi hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını sağlaması gerekir.

Somut olayda;

Kasten öldürme suçundan başlatılan soruşturma kapsamında kendi kimlik bilgileriyle aranan sanığın görevli polis memurları tarafından yakalanıp ve kimliğini ibraz etmesi istendiğinde, yakalanmamak için Kemal Dağcıoğlu'na ait nüfus cüzdanını kullanması şeklindeki eyleminde, yüklenen suçun yasal unsurları itibarıyla oluşmadığı, ancak kamu görevlisine kimliği hakkında gerçeğe aykırı beyanda bulunan sanığın fiilinin TCK'nun 206. maddesinde tanımlanan “Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan” suçunu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre tayin ve takdiri gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...” 9. CD. 27.02.2013., E. 2013/492., K. 2013/3130., “İftira suçunun özel bir halini düzenleyen TCK'nun 268. maddesinde öngörülen 'başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması' suçunun oluşabilmesi için, kişinin işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanması gerektiği somut olayda; kovuşturması devam eden dolandırıcılık ve hırsızlık suçlarından yakalama kararı bulunan ve bu kararın infazına engel olmak amacıyla başkasının kimlik bilgilerini kullanarak, beyanı doğrultusunda tutanak tutulup bu suretle resmi belge düzenlenmesine neden olan sanığın eyleminin TCK'nun 206. maddesinde tanımlanan resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunma suçunu oluşturacağı hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden, suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”

³³ Meran, Necati, a.g.e., s: 218.

olmuştur. Bu nedenle, gümrük muayene memuruna, belirli bir malı ithal veya ihraç edeceği yolunda yalan beyanda bulunan kişi, bu maddedeki suç işlemiş olmaz; zira beyanı alan gümrük muayene memuru sırf bu beyanla yetinmeyip, beyanın doğruluğunu incelemekle yükümlüdür. Resmi belge ile doğruluğu ispat edilecek olayların ne olduğu, belgenin niteliğine göre belirir³⁴.

Failin, kendisinin işlediği suçun soruşturma ve kovuşturmasını engellemek amacıyla, suç isnat ettiği kişinin kimlik ya da kimlik bilgilerini kullanmasıyla birlikte bu suç tamamlanır. Kullanmanın nasıl ve ne şekilde gerçekleşmesi gerektiği açıklanmadığından bu suç serbest hareketli³⁵ ve neticesi harekete bitişik, ani hareketli bir suçtur. Bu özelliği nedeniyle teşebbüse elverişli olmadığı ileri sürülmüştür.³⁶ Buradaki kullanma fiili, kimliğin veya kimlik bilgilerinin kullanılması suretiyle olabilir. Kolluk görevlilerine ibraz edilen kimlik belgesi gerçek olabileceği gibi sahte bir belgenin ibrazı şeklinde de olabilir. Örneğin, başkasına ait nüfus cüzdanına kendi fotoğrafını yerleştirmek sıkça kullanılan bir yöntemdir³⁷. Yasada kimlik belgesi denilmek suretiyle bu konuda her hangi bir sınırlama getirilmemiştir. Kimlik belgesi olarak resmi makamlardan verilen nüfus cüzdanı, evlilik cüzdanı, pasaport, mesleki kimlik belgesi, sürücü belgesi vb. gibi bir belge kullanılabilir. Burada önemli olan belgenin ismi ve cinsi değil failin hakkındaki soruşturma ve kovuşturmayı önlemeye elverişli ve yeterli olmasıdır. Yani, fiil sonucunda soruşturma veya kovuşturmanın kimliği kullanılan masum kişiye yönelmesi söz konusu olabilmelidir. Ancak, suçun tamamlanması için, kendisi hakkında takipsizlik kararı verilmesi veyahut soruşturmanın doğrudan kimliğini kullandığı kişiye yöneltmiş olması zorunlu değildir. Fail tarafından kullanılan sahte kimlik belgesi kolluk tarafından şüpheli görülüp her hangi bir işlem yapılmadan önce incelenip failin gerçek kimliğinin belirlenmesine yönelik araştırma yapılarak hakikat ortaya çıktığı takdirde sanığın hukuki durumu ne olacaktır? Kullanılan kimliğin aldatıcılık vasfının olup olmaması bu suçun bir unsuru olmadığı için fail tarafından soruşturma makamlarına verildiği anda kanuni tanımla

³⁴ Madde gerekçesi. Bkz. TCK. Madde 206.

³⁵ Gerçekker, Hasan, a.g.e., s: 2842.

³⁶ Meran, Necati, a.g.e., s: 216., Karşı görüş için bkz: Parlar, Ali- Hatipoğlu, Muzaffer, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, a.g.e., s: 4247., “*Bu suça teşebbüs ancak icra hareketlerinin tamamlanamaması halinde mümkündür.*”

³⁷ Gerçekker, Hasan, a.g.e., s: 2843., 6. CD. 19.04.2006., E. 8112., K. 3976., “*Sanığın, hakkında konut dokunulmazlığını bozma ve sarkıntılık suçlarından işlem yapılırken kendi fotoğrafı yapıştırılmış olan kardeşi Sedir’e ait sahte nüfus cüzdanını kullandığı...eyleminin 5237 sayılı TCY. 268/1 madde yollamasıyla 267/1. Maddesine uyduğu...*”

'*kullanıldığı*' anda bu suç meydana gelecektir. Bu anlamda kullanılan belge aldatmaya yeterli ve elverişli olmasa bile bu suç oluşacaktır. Ayrıca böyle bir durumda teşebbüsten de söz edemeyiz.

Yine failin suçun oluşumu açısından bir kimlik belgesi ibrazı da zorunlu değildir, görevli kolluk mensuplarına şifahi olarak bir başkasına ait kimlik bilgilerini açıklaması da yasa anlamında kullanma sayılır. Şöyle ki; yasada da açıkça "*kimlik bilgilerini kullanma*"dan bahsedilmektedir. Bu durumda da yukarıda açıklandığı gibi beyan edilen kimlik bilgilerinin bire bir örtüşmesi, masum kişinin kimlik bilgileriyle tıpa tıp aynı olması zorunlu değildir. Önemli olan verilen kimlik bilgilerinin, failin kendisini işlemiş olduğu suçla ilgili soruşturma ve kovuşturmadan kurtaracak düzeyde ve masum kişiyi diğer kişilerden ayırtecek şekilde kolluk tarafından belirlenebilir olmasıdır. Kullanılan bilgiler belli bir kişiyi işaret etmeli ve göstermelidir. Örneğin, failin alkollü vaziyette araç kullandığı sırada sebebiyet verdiği trafik kazasının sorumluluğundan kurtulmak amacıyla kendisine ait kimliği ibraz etmek yerine (sabıkası olduğunu ve cezasının ertelenmeyeceğini düşünerek) kimlik bilgilerini bildiği bir arkadaşına ait kimlik bilgilerini vermesi halinde, kullanma ögesi gerçekleşmiştir³⁸. Kanuni düzenlemede kullanmanın hangi makam nezdinde ve yerde yapılması gerektiğine ilişkin bir açıklık bulunmasa da '*hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek*' özel kastıyla bu suçun işlenebileceği göz önüne alındığında bu kullanmanın CMK. kapsamında soruşturma ve kovuşturma yapmaya yetkili ve görevli resmi kişi, makam veya mercilerin önünde gerçekleşmesi gerekir³⁹. Aksi takdirde TCK. Madde 268'de sayılan suçun maddi ögesini oluşturan kullanma fiili kanunda tanımlandığı şekilde gerçekleşmediğinden bu suçun oluştuğundan bahsedemeyiz. Örneğin, hırsızın bir şekilde ele geçirdiği suçsuz bir kişinin kimliğini eylemi gerçekleştirdiği evin içinde bırakmış olması ve soruşturmanın bu kişi üzerinde yoğunlaşmasını sağlaması durumunda her ne kadar doktrinde bir kısım yazar bu suçun oluşacağını iddia etmişler de Kanunun aradığı anlamda yetkili kişiler huzurunda bir kullanma eylemi gerçekleşmediğinden bu suçun oluşmayacağını net bir şekilde söyleyebiliriz⁴⁰. Böyle bir durumda olsa olsa failin kastına ve eylemi gerçekleştirme biçimine

³⁸ Gerçekler, Hasan, a.g.e., s: 2842.

³⁹ Karşı Görüş. Bkz. Ünver, Yener, a.g.e., s: 136., "*Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgisinin kullanılması davranışının muhatabı, herhangi bir resmi makam veya kişi ya da kamu görevlisi...*" Yazar bu cümlesi ile bu suçun suçları soruşturma ve kovuşturma ile görevli kişiler dışında her hangi bir resmi makam nezdinde de işlenebileceğini ileri sürmektedir.

⁴⁰ Meran, Necati, a.g.e., s: 216., Ünver, Yener, a.g.e., s: 132.

göre TCK. Madde 267/2'de düzenlenen maddi iftira suçunun oluşabileceği düşünülebilir⁴¹

IV. FAİL

Bu suçun faili, kendisi hakkında işlediği bir suç nedeniyle soruşturma yürütülen ve şüpheli konumunda olan bir kimse veya hakkında kovuşturma yürütülen ve sanık konumunda bulunan bir kimsedir⁴². Özgü bir suç olmadığı için herkes tarafından işlenebilecek bir suçtur. Özel bir düzenleme bulunmadığından ve yasada 'kimse' terimi kullanıldığı için tüzel kişiler bu suçun faili olamazlar⁴³. Kanunda 'başkası' şeklinde tabir edilen kişi gerçek kişi olmalıdır⁴⁴. Ünver, faillik statüsünün tespiti bakımından tipik eylemi ifade için kullanılan 'soruşturma ve kovuşturma' ifadesinin madde metninde hatalı kullanıldığını, kanunilik ilkesinin⁴⁵ tam olarak uygulanması durumunda madde metninin çoğu olaya uygulanamayacağını, yasal düzenleme yapılarak 've' bağlacının 'veya' olarak düzeltilmesi gerektiğini, aksi takdirde suçun oluşumu açısından fail hakkında soruşturma yanında kovuşturmanın da yapılmasını beklemek gerekeceğini belirtmektedir⁴⁶. Bu görüşe katılmamaktayız. Şöyle ki; her ne kadar soruşturma ve kovuşturma safhaları içerikleri itibariyle ayrı aşamalar olsalar ve yasada da bu şekilde tarif edilseler bile incelememize konu suçun oluşumu açısından bu durum çok fazla önem arz etmemektedir. Yasamıza göre soruşturma aşaması yapılmadan kovuşturma aşamasına geçilmesi olanaksızdır. Adli bir tahkikatta kişi önce şüpheli statüsünde yer alır akabinde hakkında kamu davası açılması yeter derecede şüphe olduğu takdirde Cumhuriyet Savcısınca düzenlenecek iddianamenin⁴⁷ Mahkemece kabulüyle birlikte sanık statüsüne geçer. Yasanın maddeyi suç olarak düzenlemesindeki amaç çok fazla yoruma girmeyi gerektirmeyecek derecede açıktır. Amaç, bir suç işleyen kişinin işlemiş

⁴¹ Gerçeker, Hasan, a.g.e., s: 2843.

⁴² Parlar, Ali- Hatipoğlu, Muzaffer, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, a.g.e., s: 4243.

⁴³ Ünver, Yener, a.g.e., s: 128.

⁴⁴ Erol, Haydar, Türk Ceza Kanunu Gereççeli ve Açıklamalı, Cilt: III, Ankara 2010, s: 4111.

⁴⁵ Bkz. TCK. Madde 2/1: "Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz." TCK. Madde 2/3: "Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz."

⁴⁶ Ünver, Yener, a.g.e., s: 128.

⁴⁷ Bkz. CMK. Madde 170/2: "Soruşturma evresi sonunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa; Cumhuriyet savcısı, bir iddianame düzenler."

olduğu bu suçun yasada öngörülen yaptırımlarından bir başka kişinin kimlik ya da kimlik bilgilerini kullanarak kurtulmasını ve bu suretle masum bir kişiye iftira atmasını önlemektir. Failin, soruşturma aşamasında başkasına ait kimlik ya da kimlik bilgilerini kullanması suçun oluşumu açısından zorunludur. Aksi takdirde kovuşturma aşamasına geçilmiş bir adli tahkikatta (yani fail hiç şüpheli sıfatı ile adli tahkikatta yer almadan) bu suçun fail tarafından işlenmiş olması düşünülemez. Kovuşturma aşamasına geçilmiş bir tahkikatta failin halen yargılama makamlarının huzurunda bir başka kişinin kimlik bilgileri huzurunda yer alması ancak soruşturma aşamasında bir başka kişinin kimliği tahtında tutuklanmasına ve yargılamanın tutuklu başlamasına bağlıdır. Yoksa fail soruşturma aşamasında bu durum anlaşılmadan başkasının kimliği tahtında ifade verdikten sonra serbest kalmışsa Mahkemece yapılacak olan kovuşturma tabiatıyla masum kişinin sanık olarak yer alacağı yargılama aşaması olacaktır. Açıklamalarımız ışığında Yasa metninde yazarın bahsettiği şekilde bir kanuni düzenleme yapmaya gerek bulunmamaktadır.

V. MAĞDUR

Suçun mağduru ise TCK'nın suçu düzenleme yeri ve şekli göz önüne alındığında dar anlamda 'adliye' veya 'adli mekanizma' dır. Zira bu suç 'Adliye Karşı Suçlar' başlığı altında düzenlenmiştir. Geniş anlamda mağduru ise fail tarafından işlemiş olduğu suçtan kurtulmak için kimliği veya kimlik bilgileri kullanılan fail dışındaki masum gerçek kişidir⁴⁸. Madde metninde 'başkası' şeklinde tabir edilen kimsenin gerçek kişi olduğu kabul edilmelidir. Tüzel kişiler veya mal toplulukları bu suçun geniş anlamda mağduru olamazlar⁴⁹. Şöyle ki; gerçek kişi olan failin işlemiş olduğu suç nedeniyle yapılacak soruşturma ve kovuşturmadan kurtulmak amacıyla bir tüzel kişiye ait bilgi ya da bu künyeyi doğrular belgeyi kullanması hayatın olağan akışına uygun değildir. Zira aksinin kabulü halinde dahi TCK'nın 20. maddesi gereğince bu mümkün değildir. Çünkü bu maddeye göre ceza sorumluluğu şahsidir ve kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz. Yine aynı maddenin ikinci fıkrasındaki ifadede Kanunun açıkça tüzel kişiyi suçun faili saymadığı, tüzel kişiler hakkında ancak güvenlik tedbirlerinin uygulanabileceği belirtilmektedir.

⁴⁸ Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, a.g.e., s: 4244.

⁴⁹ Ünver, Yener, a.g.e., s: 130.

VI. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU

Failin eyleminin bu suç tipini ihlal edebilmesi için failin başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini hukuka aykırı bir biçimde kullanması gerekir. Failin başkasına ait kimlik veya kimlik bilgisini her hangi bir hukuka uygunluk nedeninin uygulama alanı içinde kullanması durumunda eyleminin hukuka aykırılık niteliği söz konusu olmayacağı için eylemi suç teşkil etmeyecektir. Bu kapsamda tipik eylem unsurunun niteliği ve bu suçtaki özel kast manevi unsurunu nedeniyle, ilgili kimsenin rızası, hakkın icrası ve yetkili merciinin emri hukuka uygunluk nedenlerinin uygulama alanı bulamayacağını söylemek gerekir. Buna karşın kanun hükmünün icrası hukuka uygunluk nedeninin somut olaylarda uygulama alanı bulabileceğini kabul etmek gerekir. Örneğin, CMK. Madde 139 gereğince gizli soruşturmacı olarak görevlendirilen kişinin, ‘kanun hükmünü icra’ hukuka uygunluk nedeni çerçevesinde örgüt kapsamında uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti yapma suçunun soruşturması sırasında gerçek kimliğinin ortaya çıkmaması adına yaşayan ve gerçek bir kimsenin kimlik bilgilerini ya da kimlik belgesini kullanması durumunda (uygulamada gizli soruşturmacılara gerçekte var olmayan kişilere ait sahte kimlik belgesi verilmektedir) eylem hukuka uygun olduğu için suç teşkil etmeyecektir⁵⁰.

VII. MANEVİ UNSUR

Bu suçun ‘soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla’ işlenmesi gerektiğinden failde genel kastın yanı sıra özel kastın da bulunması gerekir⁵¹. Bu itibarla, failin böyle bir özel kastla suçu işlediğinin sübutu aranacaktır⁵². Bu suçun manevi unsuru özel kast olduğu⁵³ ve failin eylemini yukarıda anlatılan amaçla bilip isteyerek gerçekleştirmesi gerektiği için bu suç

⁵⁰ Ünver, Yener, a.g.e., s: 136.

⁵¹ Ünver, Yener, a.g.e., s: 136.

⁵² Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt: II, Ankara 2007, s: 4244.

⁵³ Toroslu, Nevzat, Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara 2008, s: 188., “Kanunun sadece maddi failin bilinçli ve iradi olmasını yeterli kabul ettiği, suçun varlığı için faili harekete geçiren amacın önem taşımadığı hallerde genel kast söz konusudur. Buna karşılık kanunun maddi failin bilinçli ve iradi olmasından başka, failin özel bir amaçla hareket etmesini gerekli kıldığı hallerde özel kast söz konusudur.”

olası kast⁵⁴ ya da taksirle işlenemez⁵⁵. Başkasına ait kimlik bilgisini veya kimliği kullanma fiilinin hata ile olması halinde fail kasten hareket etmiş olmayacağından suç oluşmaz. Burada yanılma fiili veya hukuki olabilir. Fiili yanılma suç tipindeki unsurlar ile hukuka uygunluk sebeplerinde yanılmaya ilişkindir. Hukuki yanılma ise bir normun varlığında veya yorumlanmasında yanılmadır⁵⁶. Fiili yanılmaya örnek vermek gerekirse, alkollü bir şekilde araç kullanan A'nın kollukça yapılan yol kontrolünde ehliyet belgesini isteyen görevli memura o sırada bir nedenle yanında taşıdığı erkek kardeşi B'ye ait ehliyet belgesini yanlışlıkla vermesi halinde suçun unsurunda yanılma nedeniyle TCK. Madde 30/1 gereğince (fail kasten hareket etmemiştir ve bu suçun taksirle işlenmesi mümkün değildir) failin sorumlu olmayacağını söyleyebiliriz.

Öte yandan kusurluluğu ortadan kaldıran veya etkileyen diğer nedenlere ilişkin genel hükümlerin bu suç açısından da geçerli olduğunu, farklı bir özellik göstermediğini söyleyebiliriz⁵⁷.

VIII. SUÇA TEŞEBBÜS VE SUÇLARIN İÇTİMAİ

Bu suç tipi bir zarar suçu olmayıp tehlike suçudur⁵⁸. Netice, hareketin doğal bir sonucudur, yani zaman itibariyle hareketten sonra gelen, dolayısıyla onunla nedensel olan ve algılanabilen dış dünyadaki bir değişikliktir. Bu nedenle, netice, harekete eklenen, ama mantıksal ve zamansal olarak hareketten farklı, onun dışında algılanabilen bir gerçekliktir. Ancak, netice, her zaman suçun zorunlu bir unsuru değildir. Belli bir neticenin gerçekleşmesi aranmadan yalnızca belli bir hareketin yapılmasıyla tamamlanan suçlara

⁵⁴ Karakehya, Hakan, İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast, Ankara 2010, s: 149., "Suçun oluşması bakımından özel kastın arandığı suç tiplerinin olası kast ile işlenmesi mümkün değildir. Bir başka deyişle, olası kast ile işlenebilecek suçlar ancak genel kast ile işlenebilen suçlardan oluşmaktadır. Çünkü özel kast ile işlenen suçlardan failin sorumlu tutulabilmesi için, fiili belli bir saikle gerçekleştirmiş olması gerekir. Eğer saik varsa fail neticeyi zaten belli bir amaca yönelik olarak istiyor demektir. Dolayısıyla failin gerçekleştirdiği davranışa bağlı olarak meydana gelebilecek neticeyi kabullenmesine ilişkin olarak ortaya çıkan olası kastın, özel kastla işlenen bir suç bakımından oluşması mümkün değildir. Örneğin, hırsızlık ve suç işlemek için örgüt kurma suçları bu suç tiplerine bir örnektir."

⁵⁵ Ünver, Yener, a.g.e., s: 137.

⁵⁶ Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2011, s: 379.

⁵⁷ Ünver, Yener, a.g.e., s: 138.

⁵⁸ Ünver, Yener, a.g.e., s: 140., "Doktrinde bu suça (ve benzeri suçlara) sırf hareket suçu da denilmektedir."

'neticesiz suçlar' veya salt hareket suçları' yahut 'şekli suçlar' denmektedir⁵⁹. Çalışmamıza konu bu suç da neticesiz suçlardandır. Şöyle ki; fail tarafından başkasına ait kimlik ya da kimlik bilgileri yasada belirtilen amaç doğrultusunda kullanıldığı anda suç tamamlanır. Dış dünyada bu hareket nedeniyle ayrıca bir maddi sonucun meydana gelmesine gerek yoktur. Örneğin, kimlik bilgileri ya da kimliği fail tarafından kullanılan gerçek kişi hakkında ayrıca bir soruşturmanın başlatılması bu suçun oluşması açısından bir zorunluluk değildir.

Doktrinde her ne kadar bir gerekçe gösterilmeksizin bu suçun teşebbüse elverişli olmadığı⁶⁰ belirtilmişse de kullanma hareketinin bölünebildiği hallerde teşebbüsün gerçekleşebileceğini söyleyebiliriz⁶¹. Örneğin, olay yerinde kolluk tarafından kaza tespit tutanağı düzenlenirken ve fail tarafından kendi kimlik bilgileri yerine masum bir kişinin kimlik bilgileri beyan edildiği sırada başka birinin failin gerçek kimliğini açıklaması halinde eylemin teşebbüs aşamasında kaldığı düşünülmelidir⁶². Yargıtay da bir kararında bu fikrimizi destekler bir sonuca varmıştır: "*Hırsızlık suçlamasıyla yakalanan sanık Ramazan Kasık'in görevli polis memurlarına üzerinde bulunan ve Zafer Çatalkaya adındaki gerçek kişiye düzenlenmiş kimliği göstererek kendisini Zafer olarak tanıttığı, asayiş şubede ise üzerinden çıkan mahkeme evraklarından gerçek kimliğinin ortaya çıkartıldığı, Zafer Çatalkaya hakkında da herhangi bir adli işlem yapılmadığının anlaşılması karşısında; eylemin, iftiraya teşebbüs suçunu oluşturup oluşturmayacağı tartışılmadan tamamlanmış suç nedeniyle hükümlülük kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir.*"⁶³

Maddede suç tipi tanımlanırken iki farklı seçimlik davranış modeli benimsenmiştir. Bu nedenle suç tipini seçimlik hareketli suç olarak tanımlayabiliriz. Buna göre iki seçimlik hareketten (başkasına ait kimliği kullanma ve/veya başkasının kimlik bilgilerini kullanma) sadece birisi ya da her ikisi de yapılırsa (eylem birliği koşulu bulunmak kaydıyla) tek bir suçun varlığı kabul edilmelidir.

⁵⁹ Hafizoğulları, Zeki, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2008, s: 196.

⁶⁰ Meran, a.g.e., s: 216.

⁶¹ Parlar, Ali- Hatipoğlu, Muzaffer, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, a.g.e., s: 4245., Artuk, Mehmet, Emin- Gökçen, Ahmet- Yenidünya, Ahmet, Caner, a.g.e., s: 1022., Ünver, Yener, a.g.e., s: 140., Gerçekker, Hasan, a.g.e., s: 2842.

⁶² Gerçekker, Hasan, a.g.e., s: 2844.

⁶³ 4. CD. 17.09.2012. E. 2010/28125., K. 2012/17059.

Fail, işlemiş olduğu birden fazla suçtan kurtulmak amacıyla masum bir kişiye ait kimliği bir suç işleme kararının icrası kapsamında, kısa bir zaman aralığında birden fazla kullandığı takdirde zincirleme suç düzenleyen TCK'nın 43/1 maddesi dolayısıyla bir cezaya hükmedilerek cezası belli oranda artırılır. Ancak, fail işlemiş olduğu birden fazla suçtan kurtulmak amacıyla farklı yer ve zamanlarda (birden fazla eylem), bir suç işleme kararı olmaksızın uzun bir zaman aralığında aynı masum kişinin kimlik ya da kimlik bilgilerini kullandığı takdirde her eylem ayrı suç teşkil etmelidir. Zincirleme suçun sübjektif koşulu işlenen birden fazla suç arasında bir manevi bağ bulunmasıdır. Aynı suçun birden fazla işlenmesi halinde, bu suçlar arasında manevi bağın mevcut olup olmadığını, her bir olayın somut işleniş koşullarına göre hakim takdir edecektir.

Fail işlemiş olduğu bir suçla ilgili olarak yakalandığında örneğin, ilk etapta A şahsına ait sürücü ehliyet belgesini akabinde karakola getirildiğinde ise B şahsına ait nüfus cüzdanını ibraz ederse bu durumda zincirleme suç hükümleri nasıl uygulanacaktır. İki farklı eylem nedeniyle failin iki kere cezalandırılması yoluna mı gidilecek yoksa bir kere cezalandırılarak TCK'nın 43/2 maddesi uyarınca cezanın artırılması yoluna mı gidilecektir? Bu konuyla bire bir örtüşen bir kararında Yargıtay şu sonuca varmıştır: “...*Hırsızlık suçu nedeniyle hakkında soruşturma yapılan sanığın görevlilerce yakalandığında kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla Fırat Atalay adına düzenlenmiş sürücü belgesini ibraz etmesi, hakkında işlem yapılmak üzere asayiş büro amirliğine getirildiğinde ise bu kez kendisini Erdiñç Erdemli olarak tanıtmayı ve bu beyanı doğrultusunda tutanak tutulmasını sağlaması şeklinde gerçekleşen eylemin tek suç oluşturduğu gözetilerek bir kez ceza tayin olunup aynı neviden fikri içtima kuralları gereği cezanın TCK'nın 43/2. maddesi uyarınca arttırılması ile yetinilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde iki kez mahkûmiyet hükmü kurulması, kanuna aykırı, sanığın temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmesi olduğundan hükümlerin bu sebepten dolayı bozulmasına...*”⁶⁴

⁶⁴ 9.CD. 09.06.2014. E. 2014/4013., K. 2014/6989., aynı karara muhalif kalan bir üye bu karşı oya ilişkin kararında: “Sayın çoğunluk ile aramızdaki hukuki uyumsuzluk aynı suç soruşturması sırasında başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanma suçunu işleyen sanığın iki ayrı kişinin kimlik bilgilerini kullanması halinde TCK'nın 43/2. maddesinde yer alan aynı neviden fikri içtima koşullarının oluşup oluşmadığına ilişkindir. Somut olayda suç soruşturması nedeniyle yakalandığında ve asayiş büro amirliğine getirildiğinde iki farklı isimle kendisini tanıtan sanığı yerel mahkeme başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanmak suçundan iki kez cezalandırılmış, dairemizin sayın çoğunluğu ise sanığın eyleminin tek suç oluşturduğuna ancak aynı neviden fikri içtima hükümlerine göre cezanın

Yukarıda, Yargıtay kararları ışığında ele aldığımız TCK'nın 206'ncı maddesi ile incelememize konu TCK'nın 286'ncı maddesi arasındaki ilişkinin bir kısım yazara göre özel-genel hüküm ilişkisi olduğu,⁶⁵ bir kısım yazara göre ise de fikri içtima ilişkisi olduğu belirtilmektedir⁶⁶. Bize göre de yalan beyanın failin işlediği bir suçun soruşturma ve kovuşturmasını engelleme amacıyla gerçeğe aykırı kimlik bilgilerini kullanma şeklinde işlenmesini öngören ögeleri bakımından, TCK'nın 268'inci maddesi TCK'nın 206'ncı maddesine nazaran özel hüküm niteliğindedir. Bu nedenle eylem bahsedildiği şekilde gerçekleştiği takdirde *özel normun önceliği ilkesi* uyarınca bu fiile yalnız 268'inci madde uygulanacaktır⁶⁷. Her iki suçun hareket ögeleri farklı olduğundan (başkasına ait kimlik bilgilerini veya kimliği kullanma; kamu görevlisine yalan beyanda bulunma) bileşik suçtan söz edemeyiz.

TCK'nın 43/2. maddesi ile artırılması gerektiği düşüncesiyle hükmün bozulmasına karar vermiştir. Kanaatimce sanığın eylemi tek suç oluşturmakta olup başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanma suçunda aynı soruşturma sırasında birden fazla isimle kendini tanıtmada TCK'nın 43/2. maddesindeki koşullar gerçekleşmemektedir. Buna ilişkin gerekçelerim şunlardır:

Öncelikle TCK'nın 268. maddesinde yer alan başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanma suçu iftira suçu olmayıp bu suçun unsurları TCK'nın 267. maddesinde yer alan iftira suçunun unsurlarından farklıdır. O nedenle iftira suçundaki gibi hukuka aykırı fiil isnat edilen mağdur sayısınca ayrı suç oluşmaz ya da tek dilekçe ile birden fazla kişi hakkında hukuka aykırı fiil isnadında bulunan sanık hakkında TCK'nın 43/2. maddesi hükümleri uygulanmaz. Sanığın birden fazla isim ile kendini tanıtmada ancak bu suçun işlendiğinin kanıtı sayılabilir. Çünkü her kişinin kendisini diğer kişilerden ayırmaya yarayan ancak bir isim ve soyadı vardır.

- Aynı neviden fikri içtimanın koşulları tek bir fiille aynı suçun birden fazla kişiye karşı aynı anda gerçekleşmesidir. Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanma suçunda kanun koyucu tipe uygun eyleminin icra edilmesiyle bir tehlikenin gerçekleştiğini kabul edip bu tehlikenin varlığını -örneğin mağdur hakkında dava açılmasını- aramadığından, yani soyut bir tehlike suçu olarak düzenlediğinden ve hareketin gerçekleşmesi ile suç tamamlanmış olduğundan, sanığın yakalandığında Fırat A. adına düzenlenmiş sürücü belgesini ibraz etmesiyle suç tamamlanmış olup, karakolda başka bir kişinin ismini vermesi ayrı bir suç oluşturmamaktadır.

Bu nedenle sanığın suç işledikten sonra bu suçun soruşturması sırasında önce polis memurlarına Fırat A. isimli şahsa ait sürücü belgesini ibraz ettikten sonra sürücü belgesindeki şahsa benzemediğini söyleyen görevlilere kendisinin isminin Erdiç E. olduğunu söylemek ve bu isimle ifade vermekten ibaret eyleminin tek suç oluşturduğu, aynı neviden fikri içtimanın somut olayda oluşmadığı düşüncesiyle sayın çoğunluğun TCK'nın 43/2. maddesi ile cezanın artırılmasına ilişkin bozma gerekçelerine katılmıyorum.”

⁶⁵ Ünver, Yener, a.g.e., s: 141.

⁶⁶ Artuk, Mehmet, Emin- Gökçen, Ahmet- Yenidünya, Ahmet, Caner, a.g.e., s: 1020.

⁶⁷ Gerçekler, Hasan, a.g.e., s: 2844.

IX. SUÇ ORTAKLIĞI

Gerek suç ortaklığı gerekse dolaylı faillikle ilgili olarak bu suçta özgü özel bir düzenleme bulunmamakta olup, bu suçta iştirakin tüm şekillerinin gerçekleşmesi mümkündür. Yine bu suç özgü bir suç olmadığından suçta iştirake ilişkin hükümlerin icrası sırasında bir farklılık ya da engel ortaya çıkmayacaktır⁶⁸.

X. YAPTIRIM

TCK.nın 268'inci maddesinde tanımlanan suçu işleyen fail, iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılacaktır. Bu düzenleme nedeniyle TCK.nın 267'nci maddesindeki ağırlaştırıcı nedenler bu suçta da uygulanabilecektir. Bize göre bu maddede yapılan atıf doğrudan TCK.nın 267/1'inci maddesine yapılmaktadır. Bu nedenle 268'inci maddeye uyan eylemlerin varlığı halinde fail TCK.nın 267/1. Maddesine göre cezalandırılacaktır. Yargıtay da bu görüştedir⁶⁹. Her ne kadar bir kısım yazar tarafından maddi iftirayı düzenleyen TCK.nın 267'nci maddesinin ikinci fıkrasının da bu suçta uygulanabileceği belirtilmişse de bu konuda her hangi bir gerekçe ya da somut bir örnek gösterilmemiştir⁷⁰. Bize göre ikinci fıkrada tarif edilen eylemin yani maddi iftira suçunun TCK.nın 268'inci maddesinde tarif edilen suça etki etmesi mümkün değildir. Şöyle ki; bu suçta failin eylemi işlemiş olduğu suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılmasından ibarettir. Maddi iftira ise, iftira suçunu düzenleyen maddenin birinci fıkrasında tarif edilen eylemin maddi eser ve delillerinin uydurulması şeklinde işlenmektedir. Dolayısıyla maddi iftiranın bu suçun ağırlaştırıcı nedeni olması hukuken mümkün ve olanaklı gözükmemektedir. Zira 267'nci maddede başkasının kimliğini veya kimlik bilgilerini kullanmak zaten bu nitelikte bir eylemdir⁷¹. Yargıtay da bir kararında aynı sonuca

⁶⁸ Ünver, Yener, a.g.e., s: 141.

⁶⁹ Artuç, Mustafa- Akkaya, Çetin- Gedikli, Cemil, 2006-2007-2008 İçtihatları İle Türk Ceza Kanunu, s: 1430., 6. CD. 22.02.2007., E. 8330., K. 1721., “*Fail Usanmaz'ın, işlediği suçlar nedeniyle hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, gerçek kişi olan kardeşi Savaş'ın ismini kullanması eyleminin, 5237 sayılı TCY.nın 268. Maddesi yoluyla 267/1. Maddesine uyan suçu oluşturacağıının gözetilmesinde zorunluluk bulunması.*”

⁷⁰ Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, a.g.e., s: 4245.

⁷¹ Gerçekler, Hasan, a.g.e., s: 2845.

ulaşmıştır: “5237 sayılı TCY’nın 267/2. Maddesinde öngörülen düzenlemenin, iftira suçunda ilgili kişiye yüklenen eylemin maddi eser ve delillerine ilişkin olduğu ve sanığın başkasına ait ticari taşıt kullanma belgesini, soruşturma sırasında, kendisininmiş gibi ibraz etmesinin, aynı Yasanın 268. Maddesinde tanımlanan suçun maddi ögesini oluşturduğu gözetilmeden sanığa verilen cezanın bu gerekçe ile artırılması...”⁷² Bu karardan da anlaşılacağı üzere TCK.nın 268’nci maddesi uyarınca ceza verilirken 267’nci maddenin 2. Fıkrası uygulanmayacaktır.

Ünver'e göre TCK.nın 269'uncu maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükümlerinin, TCK. Madde 268 ve 269'da bir açıklık bulunmaması ve ilgili maddede sadece iftira suçuna atıf yapılması nedeniyle bu suçta uygulanmasının madde metnine aykırı olacağını savunmuşsa da⁷³ Yargıtay'ın yerleşik içtihatları⁷⁴ ve doktrinde hakim olan düşünce bunun aksini söylemektedir. Bize göre de, bu konuda, Yasanın düzenlenişinde bir eksiklik bulunmamaktadır. Şöyle ki; TCK.nın 268. Maddesinde doğrudan iftira suçuna atıf yapılmıştır ve etkin pişmanlık hükümleri Kanun koyucu tarafından her iki maddeden (TCK.nın 267. ve 268. Maddeler) sonra Madde 269'da ele alınmıştır. Bu suretle Yasa koyucu tarafından etkin pişmanlığı düzenleyen maddenin diğer iki maddeyi kapsadığı vurgusu yapılmıştır⁷⁵.

Soyaslan, bu suçun temel şeklinin iftira suçu kabul edilse bile ağırlatıcı sebeplerin nasıl gerçekleşeceğinin bir başka sorun olduğunu belirtmiştir⁷⁶. Yazarın bu eleştirisinde, tarif edilen kullanma eylemi sonucu masum kişinin

⁷² Artuk, Mehmet, Emin- Gökçen, Ahmet- Yenidünya, Ahmet, Caner, a.g.e., s: 1019-1020., 4. CD., 28.05.2007., E. 3350. K. 5014.

⁷³ Ünver, Yener, a.g.e., s: 127.

⁷⁴ Artuç, Mustafa- Akkaya, Çetin- Gedikli, Cemil, 2006-2007-2008 İchtihatları İle Türk Ceza Kanunu, s: 1431., 4. CD. 04.04.2007., E. 2007/3123., K. 2007/10388., “Üzerinde izinsiz kurusıkı tabanca ve bıçak taşıdığı için yakalanan sanığın kendisini soruşturmadan kurtarmak için ağabeyinin kimlik bilgilerini verdikten sonra aynı gün alınan 08.07.2006 tarihli ifadesinde kimliğini açıklayarak etkin pişmanlık göstermesine karşın TCY.nın 269. Maddesi hükümleri tartışılmadan aynı Yasanın 268, 267/1. Maddeleri uyarınca hüküm kurulması...”

⁷⁵ Benzer görüş: Gerçekler, Hasan, a.g.e., s: 2846., “Konunun anlaşılabilmesi için, 268’inci madde sonundaki atıf ifadesinin; ‘iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılır’ biçiminde olduğuna dikkati çekmek gereklidir. Bu ifade ile cezalandırmayla ilgili bütün hükümler yönünden iftira suçuna gönderme yapılmıştır. Cezalandırmayla ilgili hükümler içerisinde, cezayı azaltan etkin pişmanlık hükümlerinin de bulunduğu kabul edilmesi gerektiğinden, bize göre de koşulları varsa 268’inci maddedeki suçta da etkin pişmanlıkla ilgili 269’uncu maddenin uygulanması gerekmektedir.”

⁷⁶ Soyaslan, Doğan, a.g.e., s: 554.

(TCK'nın 267/3-4-5-6'ncı fıkraları) yasada sayılan koruma tedbirlerine veyahut cezai yaptırımlara maruz kalması halini kastetmediğini bizim de yukarıda değindiğimiz aynı maddenin ikinci fıkrasında sayılan maddi iftirayı kastettiğini düşünmekteyiz. Etkin pişmanlığın zamanı ve hangi aşamayla ilgili olduğu hususu, kimliği veya kimlik bilgileri kullanılan suçsuz kişi hakkında başlama tehlikesi bulunan veya başlayan soruşturma esas alınarak belirlenmelidir. Başka bir deyişle, etkin pişmanlığın zamanı ve hangi fıkraya girdiğinin saptanmasında, failin kendisi hakkındaki soruşturma değil, kimliği veya bilgilerini kullanarak iftira ettiği kişi hakkındaki soruşturma esas alınacaktır⁷⁷. Yargıtay etkin pişmanlığı ele aldığı bir kararında şu sonuca varmıştır: “*Gerekçeli karar başlığında ve hükümde suç adının “başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması” yerine, “iftira” olarak yazılması mahallinde düzeltilmesi mümkün yazım hatası olarak kabul edilmiştir. Yerinde görülmeleyen diğer itirazların reddine, ancak; Sanığın başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullandığı hırsızlık suçundan açılan davanın yargılaması sırasında gerçek kimliğini açıkladığını belirtmesi karşısında hükme esas alınan, Beyoğlu 9. Asliye Ceza Mahkemesinin 2007/257 esas 2009/38 karar sayılı dosyasının aslı ya da onaylı örnekleri getirtilip incelenerek hakikat ortaya çıkmadan önce sanığın etkin pişmanlıkta bulunup bulunmadığı belirlenip sonucuna göre hukuki durumunun takdir ve tayini gerekirken eksik soruşturma sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması, kanuna aykırı, sanığın temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde görülmüş olduğundan, hükmün bu sebepten dolayı bozulmasına...*”⁷⁸ Yine bu konuyla ilgili bir başka kararında Yargıtay şu sonuca varmıştır: “*Gerçek kimliği 16.06.2012 tarihinde yapılan parmak izi araştırması ile ortaya çıktıktan sonra kimliğini açıklayan sanık hakkında şartları bulunmadığı halde TCK'nın 269/2. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükmünün uygulanması suretiyle eksik ceza tayini..., hükmün bu sebeplerden dolayı bozulmasına...*”⁷⁹ Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin 09.11.2009 tarihli ve 2009/3332 Esas ve 2009/18115 Karar sayılı ilamında, “*Somut olay değerlendirildiğinde; kolluk tarafından önleme araması yapıldığı sırada, üzerinde ruhsatsız tabanca ele geçirilen sanığın, narkotik büro tarafından arandığı için yanında kimlik taşımadığı ve polis tarafından yakalanınca yeğenine ait kimlik bilgilerini verdiği, ancak karakola gidince pişman olarak ve gerçeğin nasıl olsa ortaya çıkacağını düşünerek 2-3 saat içinde gerçek kimliğini açıkladığı yönündeki savunması ile tüm*

⁷⁷ Gerçekker, Hasan, a.g.e., s: 2846.

⁷⁸ 9.CD. 05.03.2014. E. 2014/1333., K. 2014/2565.

⁷⁹ 9.CD. 09.07.2014. E. 2014/3566., K. 2014/8593.

tutanakların sanığın gerçek kimliğine göre düzenlenmiş olması ve sanığın kimliğinin parmak izi incelemesine göre saptandığına ilişkin bir kanıt bulunmaması karşısında, kimlik bilgileri kullanılan mağdur hakkında soruşturmaya geçilmediği de göz önüne alınarak, sanık yararına TCK'nın 269. Maddesi gözetilmeden fazla ceza verilmesi", yasaya aykırı olarak değerlendirilmiştir. Tüm bu kararlar ve görüşler ışığında failin gerçeği açıklaması durumunda etkin pişmanlığa ilişkin hükümlerin bu suç tipi için de uygulanabileceğini söyleyebiliriz⁸⁰.

SONUÇ

Son olarak belirtmek gerekir ki, bu suç, iftira suçunun özel bir işleniş şekli olarak iftira suçundan sonra ve yaptırım olarak doğrudan iftira suçuna atıf yapar şekilde düzenlenmiş olsa da her iki maddenin özellikle manevi unsur ve eylemlerin gerçekleştirilme biçimi yönünden farklılık arz ettiği görülmektedir.

Bu farklılıklardan dolayı bu suçun mülga TCK'ya benzer şekilde *belgede sahtecilik suçları* arasında örneğin TCK'nın 206'ncı maddesinin (resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan) ikinci fıkrası olarak ya da bağımsız bir suç olarak mevcut TCK'nın üçüncü kısmında topluma karşı suçlar arasında düzenlenmesi gerektiğini yine TCK. Madde 269'da düzenlenen etkin pişmanlık hükümlerinin bu madde açısından uygulanabilirliğinin yapılacak bir yasal düzenlemeyle açık hale getirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

KAYNAKÇA

Artuç, Mustafa- Akkaya, Çetin- Gedikli, Cemil, 2006-2007-2008 İçtihatları İle Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.

Artuk, Mehmet, Emin- Gökçen, Ahmet- Yenidünya, Ahmet, Caner, 5237 Sayılı Kanuna Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Bası, Ankara 2007.

Erol, Haydar, Türk Ceza Kanunu Gereççeli ve Açıklamalı, Cilt: III, Ankara 2010.

Gerçekler, Hasan, Yorumlu&Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt: II, Ankara 2011.

⁸⁰ Meran, Necati, a.g.e., s: 216., Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, a.g.e., s: 4245.

- Guadagno, Gennaro: *La Simulazione di Reato*, Napoli 1953.
- Hafizoğulları, Zeki, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara 2008.
- Hakeri, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara 2011.
- Karakehya, Hakan, *İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast*, Ankara 2010.
- Meran, Necati, *İçtihatlı-Açıklamalı Basın Yoluyla ve Genel Olarak Hakaret-İftira, Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs ve Soruşturmanın Gizliliğini İhlal Suçları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.
- Soyaslan, Doğan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 6. Baskı, Ankara 2006.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, *5237 Sayılı TCK'da Özel ve Genel Hükümler Açısından Asliye Ceza Davaları*, Ankara 2007.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu*, Cilt: II, Ankara 2007.
- Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, *Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu*, Cilt: IV, Ankara 2010.
- Toroslu, Haluk, *Suç Uydurma Suçu*, Ankara Barosu Dergisi, Ankara 2013, S: 1, s: 321- 337.
- Toroslu, Nevzat, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Ankara 2008.
- Toroslu, Nevzat, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, Ankara 2012.
- Ünver, Yener, *Adliyeye Karşı Suçlar*, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara 2012.
- Yenidünya, Ahmet, Caner, *Legal Hukuk Dergisi*, Cilt: III, İstanbul 2005, S: 32, s: 2819-2860.
- Yurtcan, Erdener, *Yargıtay Kararları Işığında Adliyeye Karşı Suçlar*, İstanbul 2010.